

МЕДИЦИНСКИ МЕНИДЖМЪНТ И ЗДРАВНА ПОЛИТИКА

MEDICAL MANAGEMENT AND HEALTH POLICY

Редакционна колегия

Д-р Ж. Сурчева, дм, отговорен редактор
Проф. д-р Е. Шипковенска, дм, научен секретар
Проф. д-р Ц. Воденичаров, дмн

Оригинални статии, литературни обзори и реферати
на чуждестранни научни медицински публикации в областта на:
СОЦИАЛНА МЕДИЦИНА, ИКОНОМИКА НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО,
МЕДИЦИНСКА ИНФОРМАТИКА И ЗДРАВЕН МЕНИДЖМЪНТ,
МЕДИЦИНСКА ПЕДАГОГИКА, ТРУДОВА МЕДИЦИНА И ПРОФЕСИОНАЛНИ
ЗАБОЛЯВАНИЯ, СПЕШНА МЕДИЦИНА, МЕДИЦИНА НА КАТАСТРОФИТЕ,
СЪДЕБНА МЕДИЦИНА, САНИТАРНО ИНЖЕНЕРСТВО

Мед. менидж. и здр. полит.

Med. menidzh. i zdr. polit.

СЪДЪРЖАНИЕ

ОРИГИНАЛНИ СТАТИИ

- Т. Веков, М. Митев, Ж. Колев.* Анализ на противоречивите приоритети във фармацевтичната политика на индустрията, пациентите, платците и регулаторите.....3
- Т. Веков, Г. Петрова, Е. Бечева-Крайчир, Ж. Колев, М. Митев.* Икономически модел за целесъобразността на фармакогенетичното тестване.....16

ОБЗОРИ

- К. Георгиева.* Допълнителни възнаграждения – видове, функции и ролята им в здравеопазването28

Списание и издателят не носят отговорност за изложените в публикациите авторски мнения и становища, както и за достоверността на представените от авторите данни.

Авторите запазват всички некомуерсиални права върху публикуваните си текстове.

The journal and the publisher are not legally responsible for the author opinions and statements expressed in their publications, as well as for the accuracy and sources of data, to which authors refer in their publications.

Authors retain all the intellectual property rights on their own publications, except the publishing and commercial rights.

МЕДИЦИНСКИ МЕНИДЖМЪНТ И ЗДРАВНА ПОЛИТИКА 2/2024

ISSN 1312-0336 УДК 614.2

Уредник *В. Цъклева*

Езикова редакция *В. Цъклева, В. Колев* (англ.)

Страниране *К. Зографова*

Централна медицинска библиотека

1431 София, ул. „Св. Г. Софийски” № 1

e-mail: v.tsakleva@cml.mu-sofia.bg; <http://cml.mu-sofia.bg>

АНАЛИЗ НА ПРОТИВОРЕЧИВИТЕ ПРИОРИТЕТИ ВЪВ ФАРМАЦЕВТИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ИНДУСТРИЯТА, ПАЦИЕНТИТЕ, ПЛАТЦИТЕ И РЕГУЛАТОРИТЕ

Т. Веков, М. Митев, Ж. Колев

МБАЛ „Сърце и мозък“ – Плевен

Резюме. Фармацевтичната и биотехнологичната индустрия се стремят да пускат на пазара нови лекарствени продукти, които са във все по-тесни терапевтични области, с цел да постигнат висок индекс на пазарна концентрация, близък до монополното положение, което гарантира големи печалби и дългосрочни пазарни перспективи. Използвайки данни от много източници, маркетинговите специалисти извършват оценка на потенциала за продажби на бъдещите нови продукти, включително предложени за тяхното ценообразуване на база допълнителна здравна стойност за пациентите в сравнение със съществуващите терапевтични алтернативи. Разбира се, тези оценки са свързани с множество допускания, които трябва да прогнозираят здравния пазар за времеви хоризонт минимум 10 години. Именно тук се поражда основният етичен конфликт между решенията за инвестиции в научноизследователски дейности на фармацевтичната индустрия и обществото, което преследва единствено неудовлетворени терапевтични нужди. Когато здравните нужди не предполагат бърза икономическа възвращаемост с минимален риск, тогава тези инвестиции в научноизследователски дейности не се осъществяват и здравните нужди остават неудовлетворени. В материала се прави анализ на фармацевтичния пазар и приложените политики за регулиране и съвместяване на противоречащите интереси на фармацевтичната индустрия, пациентите и регулаторите.

Ключови думи: *анализ, фармацевтична политика, противоречиви приоритети*

ИКОНОМИЧЕСКИ МОДЕЛ ЗА ЦЕЛЕСЪОБРАЗНОСТТА НА ФАРМАКОГЕНЕТИЧНОТО ТЕСТВАНЕ

Т. Веков, Г. Петрова, Е. Бечева-Крайчир, Ж. Колев, М. Митев

МБАЛ „Сърце и мозък“ – Плевен

Резюме. Цел на изследването е разработване и представяне на икономически модел за оценяване на целесъобразността на фармакогенетичното тестване за прогнозиране на терапевтичната ефикасност и безопасност на лекарствените терапии. Моделът разглежда гледните точки на обществото, платците и фармацевтичната индустрия. Използвани са икономически методи за оценка на здравни технологии от типа разход/ефективност. От обществена гледна точка фармакогенетичното тестване има икономически смисъл, ако спестяванията от избягване на неефективно лечение и странични ефекти в групата на неподходящите за лечение пациенти надвишават разходите за тестване на всички потенциални пациенти. Това съвпада с политиката на платците, които насърчават използването на терапевтично по-ефикасни, безопасни и разходно ефективни лекарствени терапии. За фармацевтичната индустрия обаче фармакогенетичното тестване означава по-малък брой потенциални пациенти и следователно по-ниски приходи от продажби и бъдещи печалби при еднакви други условия.

Ключови думи: *фармакогенетично тестване, терапевтична ефикасност и безопасност, оценка на здравни технологии, гледни точки*

ECONOMIC MODEL FOR THE ADVISABILITY OF PHARMACOGENETIC TESTING

T. Vekov, G. Petrova, E. Becheva-Krajchir, Zh. Kolev, M. Mitev
MHAT „Heart and Brain“ – Pleven

Abstract. The aim of the research is to develop and present an economic model for evaluating the advisability of pharmacogenetic testing for predicting the therapeutic efficacy and safety of drug therapies. The model considers the points of view of society, payers and the pharmaceutical industry. Economic methods have been used to evaluate health technologies of the cost/effectiveness type. From a societal perspective, pharmacogenetic testing makes economic sense if the savings from avoiding ineffective treatment and side effects in the treatment-ineligible patient group outweigh the cost of testing all potential patients. This is consistent with payer policies that encourage the

ОБЗОРИ

REVIEWS

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯ – ВИДОВЕ, ФУНКЦИИ И РОЛЯТА ИМ В ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

К. Георгиева

*Катедра по икономика на здравеопазването,
ФОЗ „Проф. д-р Цекомир Воденичаров, дмн“, МУ – София*

BONUS SCHEMES – TYPES, FUNCTIONS AND THEIR ROLE IN HEALTHCARE

К. Georgieva

*Department of Health Economics,
FPH “Prof. Tsekomir Vodenicharov, MD, DCs”, MU – Sofia*

Резюме: Дейността по управление на възнагражденията е основополагаща във всички организации и е тясно обвързана с други дейности и процеси, като проектирането на длъжностите и оценяването на работното представяне. Управлението на възнагражденията може да се разглежда като част от финансовото управление или като част от управлението на човешките ресурси (УЧР). В обзора са представени позицията и функцията на възнагражденията в контекста на УЧР, общата структура на възнагражденията и техните видове и начини за класифициране. Отделено е внимание на определен вид финансови (монетарни) възнаграждения – т.нар. допълнителни възнаграждения – и техните разновидности. Разгледани са основанията за тяхното използване от теоретична гледна точка, функциите им в контекста на УЧР, както и предимствата и недостатъците им. Обсъден е проблемът с формирането на възнагражденията, в частност допълнителните възнаграждения, в сферата на здравеопазването, както и резултатите от проучванията в тази област.

Ключови думи: *допълнителни възнаграждения, стимул, здравеопазване, управление на човешките ресурси*

Abstract. Reward management is fundamental in all organisations and is closely related to other activities and processes such as job design and performance appraisal. Reward management can be seen as part of financial